

หนังสือดี ๑๐๐ เล่ม...จริงหรือ?

อาจารย์พันธุ์ทิพย์ เกื่อเพชรแก้ว

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ศกนี้ ข้าพเจ้าได้ไปชม นิทรรศการและเข้าร่วมฟังการเสวนาเรื่อง “หนังสือดี มี ๑๐๐ เล่ม จริงหรือ?” ที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดประกอบนิทรรศการหนังสือดี ๑๐๐ เล่ม โดยมี วิทยากรบางท่านเป็นนักเขียนในวงการหนังสือ และเป็นคณะกรรมการทำงานวิจัยคัดเลือกหนังสือดีเหล่านั้น รวมทั้งวิทยากรจากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เอง ด้วย โดยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์มีหลักการและเหตุผลของการจัดเสวนาครั้งนี้ว่า การอ่านหนังสือเป็น สิ่งที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เป็นจุดเชื่อมโยง แนวคิดและสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ โดยเฉพาะหนังสือดี ๆ ที่ทรงคุณค่าทั้งศาสตร์และศิลป์ ๑๐๐ เล่มที่คนไทย ควรจะได้อ่าน หนังสือ ๑๐๐ เล่มนั้นผ่านการคัด กรองมาจากคณะกรรมการวิจัยว่ามีคุณค่าทาง วรรณศิลป์ ให้ความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ หรือ สะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นหนังสือที่ ล้วนแต่เคยได้รับการยอมรับในยุคสมัยนั้น ๆ มาแล้ว โดยใช้ช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๑๑-๒๕๑๕ จุดหมาย สำคัญของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ก็เพื่อให้อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยตลอดจนผู้ เข้าร่วมเสวนา ได้อ่าน ได้ศึกษาหนังสือดีที่นอก เหนือจากตำรา ในสาขาที่ตนเองสอนหรือเรียนอยู่

วิธีการจัดห้องเสวนาก็จัดให้สอดคล้องกับนิทรรศการหนังสือดี ๑๐๐ เล่ม โดยจัดป้ายนิทรรศการหนังสือดีไว้ตรงกลางห้องโถงใหญ่ซึ่งอยู่ชั้น ๓ ของอาคารบรรณสารและสื่อการศึกษา ส่วนห้องเสวนาก็อยู่ข้างหน้า เป็นการนั่งฟังในห้องโถงโล่ง แอร์เย็นสบายพอดี ๆ วิทยากรที่มาจากส่วนกลางซึ่งเป็นบุคคลในวงการหนังสือจะเป็นคณะวิจัย ๒ ท่าน และวิทยากรที่เป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ๓ ท่าน ซึ่งเลือกกลุ่มมาจากอาจารย์ผู้อ่านหนังสือ และอาจารย์ที่ไม่ได้มาจากสายภาษาโดยตรง ๑ ท่าน

รายนามวิทยากร ๕ ท่าน มีดังนี้คือ

๑. อาจารย์วิทยากร เชียงกูล
๒. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ชลธิรา สัตยาวัฒนา
๓. ดร.มัลลิกา จิโรจน์กุล
๔. นายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช
๕. ดร.เลิศชาย ศิริชัย (ผู้ดำเนินรายการ)

ผู้ดำเนินรายการ ดร.เลิศชาย ศิริชัย เริ่มแนะนำวิทยากร ย่อ ๆ ดังนี้

อาจารย์วิทยากร เชียงกูล เคยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจ้าของบทกวีนิพนธ์เรื่อง "ฉันจึงมาหาความหมาย" ท่านเป็นนักคิด เป็นปัญญาชน มีบทบาทในยุคการเปลี่ยนแปลงแนวคิดจากยุคมีคัมภีร์ของพุทธทาสช่วงก่อน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๖ อาจารย์เคยสอนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปัจจุบันสอนที่มหาวิทยาลัยรังสิต

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ชลธิรา สัตยาวัฒนา เป็นบัณฑิตจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในอดีต เคยสอนที่ภาควิชาภาษาไทยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ร่วมขบวนการต่อสู้ครั้ง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จากประเทศฝรั่งเศส และจบการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านมานุษยวิทยาจากประเทศออสเตรเลีย ในช่วง ๕ ปีหลัง อาจารย์ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยรังสิต

ดร.มัลลิกา จิโรจน์กุล เป็นอาจารย์สาขาวิชาชีววิทยาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์วันนี้ อาจารย์ได้รับเชิญมาร่วมเสวนา โดยเป็นตัวแทนจากกลุ่มที่ไม่ใช่สายภาษาโดยตรง (แต่อาจารย์บอกว่าในอดีตเคยเป็น "ทอน" มาแล้ว)

นายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
วันนี้คุณหมอเป็นตัวแทนจากกลุ่มนักอ่านหนังสือ

จุดสำคัญของการเสวนาวันนี้คือ วิทยากร ๒ ท่านแรก คืออาจารย์วิทยากร เชียงกูล และ
ดร.ชลธิรา ลัตยวัฒน์ ได้ผลัดเปลี่ยนกันเล่าประสบการณ์และที่มาของโครงการวิจัยเพื่อค้นหา
หนังสือดี ๑๐๐ เล่ม ซึ่งสรุปสาระเป็นประเด็นได้ดังนี้

โครงการวิจัยศึกษาหนังสือดี ๑๐๐ เล่ม หรือ ๑๐๐ รายชื่อ (บางรายชื่ออาจจะมีมากกว่า ๑
เล่ม) เป็นโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก "สทว." ซึ่งมีชื่อเต็มว่า "สำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัย
แห่งชาติ" มีคณะกรรมการชุดหนึ่งซึ่งนอกจากวิทยากร ๒ ท่าน ที่มาวันนี้แล้ว ยังมีอาจารย์ทวีป
วรดิฐ และคณะอีก

อาจารย์ ดร.ชลธิรา กล่าวว่า คณะวิจัยได้ทำงานคัดสรรอย่างประณีตและประนีประนอมใน
หลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การขีดกรอบหาขอบข่ายของช่วงเวลาแต่ง เพราะหนังสือดีมีมากกว่า ๑๐๐ เล่ม
แน่นอน ในที่สุดคณะกรรมการวิจัย ซึ่งมีอาจารย์วิทยากร เชียงกูลเป็นประธานได้ตกลงเลือกช่วง
เวลาหนังสือที่แต่งในสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา (พ.ศ. ๒๔๑๑ - ๒๕๑๙) เพราะในสมัยรัชกาลที่ ๕
เป็นช่วงปรับปรุงพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และปรับเปลี่ยนแนวคิดสู่ความเป็นสากลขึ้น ส่วน
หนังสือที่แต่งก่อนหน้านั้น วรรณคดีสโมสรก็ได้พิจารณาคัดเลือกวรรณกรรม ตัดสินเป็นวรรณคดี
เด่น ๆ ไว้แล้ว

พูดถึงหนังสือที่คณะกรรมการวิจัยตกลงศึกษาในโครงการนี้ กรรมการได้ตกลงกันว่า จะ
พิจารณาหนังสือแต่ง คือ ๓๐ % เป็นวรรณกรรมประเภทนวนิยายและเรื่องสั้น เพราะหาก
พิจารณาสารคดี ก็จะเป็นเรื่องที่เลือกยาก ยากที่จะตัดสินว่าเรื่องใดดีหรือไม่ดี อาจารย์ชลธิราเล่าว่า
ในการทำวิจัยครั้งนี้ขาดหนังสือสาขาธรรมชาติและประวัติศาสตร์ วิทยากรได้ย้ำว่าหลักเกณฑ์การ
เลือกหนังสืออยู่ในกฎเกณฑ์ดังนี้

๑. เป็นวรรณกรรมสากลของประเทศ คือไม่ใช่วรรณกรรมภาคเหนือหรือใต้ แต่ต้องเป็น
เรื่องที่คุณอ่านรู้เรื่องทั้งประเทศ

๒. ต้องเป็นเรื่องแต่งไม่ใช่สารคดีหรือวิชาการ

๓. ให้ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย

๔. มีส่วนสะท้อนสภาพสังคมในยุคนั้น ๆ

ในการคัดเลือกจริง ๆ ก็มีปัญหามาก และใช้เวลาในการวิจัยหลายปีก่อนยุค IMP อีก

ขั้นตอนรายละเอียดในการวิจัย คือ

๑. คณะวิจัยจะลงข่าว ประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบและเก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้อ่านซึ่งก็ได้รับความร่วมมือดีพอสมควร

๒. คณะวิจัยเองอ่านและคัดหนังสือดีมาคนละ ๒๐ - ๓๐ เล่ม ก็ได้หนังสือดี ๆ ระดับหนึ่ง สำหรับความคิดของนักวิจัยเองก่อนจะเลือกหนังสือมา ก็ตกลงกันว่าควรเลือกนักเขียนก่อน และหยิบเอาเพชรเม็ดเอกของแต่ละคนมา ในขั้นตอนนี้ก็ได้หนังสือดี ๒๐๐ - ๓๐๐ เล่ม ในที่สุดจึงคัดเหลือ ๑๐๐ เล่ม หรือ ๑๐๐ รายชื่อ และยังต้องมีหนังสือดี ๆ ที่ถูกรอบคัดเลือกครั้งนี้ แม้กรรมการบางคนจะเสียดายและแอบสอดใส่ชื่อให้คณะกรรมการพิจารณาใหม่ คณะกรรมการก็ยังพิจารณาให้ตกอีก จึงเรียกได้ว่าคณะวิจัยพิจารณาคัดสรรอย่างประณีตจริง ๆ

ในตอนครึ่งหลังของเวลาเสวนา ได้มีผู้เข้าร่วมเสวนาซักถามปัญหาที่ค้างคาใจในหนังสือบางเล่ม หรือนักเขียนบางคน ผู้ร่วมเสวนาได้แสดงความคัดค้านฝากฝังไว้ หรือ อาจารย์บางท่านเสนอแนะว่า คณะวิจัยควรทำบรรณนิทรรศน์แนะนำหนังสือ ๑๐๐ เล่มนี้ด้วย

นักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เสนอว่าน่าจะนำข้อมูลจากหนังสือ ๑๐๐ เล่มนี้ ใส่ไว้ในอินเทอร์เน็ตด้วย สังเกตว่าคณะวิทยากรยังไม่ตกลงรับปากรับคำ คงขอเวลาให้กรรมการชุดอื่นทำต่อหรือคิดทำในโอกาสต่อไป

ปัญหาหนึ่งเดียวที่ตรงกันทั้งจากวิทยากรทุกท่านและผู้เข้าร่วมเสวนาก็คือ ทำอย่างไรที่จะให้นักศึกษาหรือเยาวชนของชาติได้อ่านหนังสือมากขึ้น เพราะประจักษ์ชัดว่าเยาวชนอ่านน้อย แม้แต่ UNESCO ก็ตั้งข้อสังเกตว่า ที่เกิดปัญหาสามารถวิกฤตินั้น สาเหตุอย่างหนึ่งก็มาจาก "คนไทยอ่านน้อย" โดยสังเกตจากตลาดหนังสือว่า มีแต่หนังสือใหม่ ๆ นายแพทย์บัญชาจึงเสริมว่า พวกวรรณคดีของชาตินั้น สำนักพิมพ์ไม่กล้าเสี่ยงลงทุนพิมพ์ขาย ปัญหาต่อมาก็คือ พอมีคนรักจะอ่านก็ไม่มีหนังสืออ่าน จึงต้องเปิดร้านขายหนังสือ แต่ก็ได้กำไรไม่มาก ฉะนั้นนอกจากปัญหาว่า เยาวชนอ่านน้อยแล้ว ยังขาดแหล่งหนังสือดี ๆ อีก ไม่มีร้านขายหนังสือ เช่น ที่นครศรีธรรมราชมีร้านขายหนังสืออยู่ ๒ - ๓ ร้าน ระดับชาวบ้านหรือชนชั้นกลางจะหาหนังสือจากไหนมาอ่าน เราต้องการคนฉลาด คนเป็นนักปราชญ์ แต่ขาดแหล่งปัญญาที่จะหยิบยื่นให้เขา

โครงการวิจัยดังกล่าวจึงเผยแพร่ความคิด ไปทั่วทุกภูมิภาค โดยยึดสถาบันราชภัฏเป็นแกนหลักในการจัดนิทรรศการและเสวนาเรื่องหนังสือดีดังกล่าว เพื่อนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนทั่วประเทศ

รายชื่อหนังสือ ๑๐๐ เล่ม ที่คณะกรรมการมีมติเป็นเอกฉันท์คัดเลือกไว้มีดังต่อไปนี้

หนังสือดี ๑๐๐ เล่ม ที่คนไทยน่าจะได้อ่าน

ประเภทบันเทิงคดี (FICTION)

กวีนิพนธ์และบทละคร

๑. โคลงโลกนิติ - สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
๒. เสภาศรีท่อนไทยเชียงใหม่
๓. นิราศทหนองคาย - หลวงพัฒนพงศ์ภักดี
๔. สามัคคีบาทคำฉันท์ - ชิต บุรทัต
๕. มัทนะพาธา-พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๖. โคลงกลอนของครูเทพ - เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
๗. บทละครเรื่องพระลอ - พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์
 ๘. ขอบฟ้าขลิบทอง - อุชเชณี
 ๙. เราชนะแล้ว แม่จ๋า - นายผี
 ๑๐. บทกวีของเปลื้อง วรวรรณศรี
 ๑๑. บทกวีของจิตร ภูมิศักดิ์ - จิตร ภูมิศักดิ์
 ๑๒. จงเป็นอาทิตย์เมื่ออุทัย - ทวีปวร
 ๑๓. กวีนิพนธ์ - อังคาร กัลยาณพงศ์
 ๑๔. ขอบกรุง - ราช รั้งรอง
 ๑๕. เพียงความเคลื่อนไหว - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
- นวนิยาย
 ๑๖. ละครแห่งชีวิต - ม.จ.อากาศดำเกิง รัชพัฒน์
 ๑๗. กามนิต - เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป
 ๑๘. ตำรงประเทศ - เวทวงศ์
 ๑๙. ผู้ชนะสิบทิศ - ยาขอบ
 ๒๐. หนึ่งในร้อย - ดอกไม้สด
 ๒๑. บางระจัน - ไม้ เมืองเดิม
 ๒๒. ทนุยนกขั้ว - ก.สุรางคนางค์
 ๒๓. พล นิกร กิมหงวน - ป.อินทรมุสิก
 ๒๔. ปีกกิ่ง-นครแห่งความหลัง - สด ภูมโรหิต
 ๒๕. เราลชีวิต-บนหลุมศพวาสิฎฐี - ร.จันทิมพะ
 ๒๖. เมืองนิมิตร - ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์
 ๒๗. แม่ยายสะอื้น - อ.ไชยวรศิลป์
 ๒๘. พัทธยา - ดาวหาง
 ๒๙. แผ่นดินนี้ของใคร - ศรีวิรัตน์ สถาปนวัฒน์
 ๓๐. มหาบัณฑิตแห่งมิดิลานคร-แยม ประพัฒน์ทอง
 ๓๑. ปีกกาจ - เสถียร เสาวพงศ์
 ๓๒. สี่แผ่นดิน - ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
 ๓๓. พงมหาราช - มาลัย ชูพินิจ
 ๓๔. แลไปข้างหน้า - ศรีบูรพา
 ๓๕. เสเพลบอยชาวไร่ - รงค์ วงศ์สวรรค์
 ๓๖. จดหมายจากเมืองไทย - โมทน
 ๓๗. เขาชื่อกานต์ - สุวรรณ สุคนธา
 ๓๘. สร้างชีวิต - หลวงวิจิตรวาทการ
 ๓๙. ตะวันตกดิน - กฤษณา อโศกสิน
 ๔๐. สร้อยทอง - นิมิตร ภูมิถาวร
 ๔๑. พินาแดง - สุวัฒน์ วรดิลก
 ๔๒. ลูกอีสาน - คำพูนบุญทวี
- เรื่องสั้น
 ๔๓. นิทานเวตาล - น.ม.ส.
 ๔๔. จับตาย - รวมเรื่องเอกมณีส จรรย์รงค์
 ๔๕. เรื่องสั้นของ ป.บูรณปรกร์ (ชีวิตจากมุมมืด ดาวเงิน) - ป.บูรณปรกรณ์
 ๔๖. เสาชิงช้า, เอแลนบารอง และเรื่องสั้นอื่น ๆ ของ ส. ธรรมยศ
 ๔๗. พลายมลิวัลย์ และเรื่องสั้นบางเรื่อง ของ ถนอม มหาปรายะ
 ๔๘. ผู้ดับดวงอาทิตย์ และเรื่องสั้นอื่น ๆ ของ จันตรี ศิริบุญรอด
 ๔๙. ยุคทมิฬ และเรื่องสั้นอื่น ๆ-อิศรา อมันตกุล
 ๕๐. เรื่องสั้นชุดเหมืองแร่-อาจินต์ ปัญงพรรค์
 ๕๑. พี่บ้าน - ลาวคำหอม
 ๕๒. ชุดเพื่อนนักเรียนเก่า "เพื่อนเก่า" เสนอ อินทรสุศรี
 ๕๓. รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของฮิวเมอริสต์
 ๕๔. ฉันทิงมาหาความหมาย - วิทยากร เชียงกุล
 ๕๕. คนบนต้นไม้ - นิคม ราชวา

ประเภทสารคดี/บทความ (NON FICTION)

ก. ประวัติศาสตร์

๕๖. ประวัติกฎหมายไทย - ร.แสงกาต์
๕๗. นิทานโบราณคดี - สมเด็จพระยาตากษัตริย์
๕๘. โฉมหน้าศักดินาไทย - จิตร ภูมิศักดิ์
๕๙. กบฏ ร.ศ. ๑๓๐ เจริญ ศรีจันทร์,
ร.ต.เนตร พูนวิวัฒน์
๖๐. เจ้าชีวิต - พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์
๖๑. กาลไทยในอดีต - ประยูร เทพยพันธุ์
๖๒. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย ๒๓๕๒ - ๒๔๕๓ ด้านสังคม
ชัย เวียงศิลป์
๖๓. สังคมไทยสมัยต้นรัตนโกสินทร์ - อकिन รพีพัฒน์
๖๔. การเมือง,ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย,เศรษฐกิจศาสตร์
๖๕. ทรัพย์สินศาสตร์ - พระยาสุริยานุวัตร
๖๖. เบื้องหลังการปฏิวัติ ๒๔๗๕ - กุหลาบ สายประดิษฐ์
๖๗. ความเป็นอนิจจังของสังคม - ปรีดี พนมยงค์
๖๘. ท่านปรีดี รัฐบุรุษอาวุโส ผู้วางแผนเศรษฐกิจไทย-
คนแรก - เดือน บุญนาค
๖๙. ไร่ฟ้าอาณานิคม - สนิท เจริญรัฐ
๗๐. ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒ - ดิเรก ชัยนาม
๗๑. สันติประชาธรรม - ป๋วย อึ๊งภากรณ์
๗๒. ทำปรีดีทัศน์ - ส.ศิวรักษ์
๗๓. "วันมหาปรีดี" วารสาร อมช.ฉบับพิเศษ
๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - องค์การบริหารกิจการ-
นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ค. ศิลปะ ภาษาและวรรณกรรม วรรณกรรมวิจารณ์

๗๓. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์-วิทย์ วิจารณ์านนท์
๗๔. ประติมากรรมไทย - ศิลป์ พีระศรี
๗๕. วรรณสาส์นสำนึก - สุภา ศิริมานนท์
๗๖. วิทยาวรรณกรรม - พระเจ้าวรวงศ์เธอ
กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
๗๗. ความงามของศิลปะไทย- น. ณ ปากน้ำ
๗๘. ภาษากฎหมายไทย - ฮานินทร์ กรัยวิเชียร
๗๙. วรรณไวทยากร ชุมนุมบทความทางวิชาการ
ฉบับวรรณคดี - เจตนา นาควัชระ และ
ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

๘๐. แสงอรุณ ๒ - แสงอรุณ รัชกาลิกร

ง. สังคมวิทยา,มานุษยวิทยา,ประวัติศาสตร์สังคม

๘๑. พระราชพิธีสิบสองเดือน - รัชกาลที่ ๕
๘๒. สาส์นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
และ กรมพระยานริศรานุวัติวงศ์
๘๓. ๓๐ ชาติในเชิงราย-บุญช่วย ศรีสวัสดิ์
๘๔. เทียนวรรณ - สงบ สุริยพันธ์
๘๕. กาลเทศาภิบาล - ปรจวบ พันธุ์มณฑล
๘๖. นิทานชาวไร่ - น.อ.สวัสดิ์ จันทน์
๘๗. การศึกษา-กรุณา เรืองอุไร กุศลาลัย
๘๘. หินความหลัง - พระยาอนุমানราชชน
๘๙. ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และ
ขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ
- จิตร ภูมิศักดิ์
๙๐. อัครชีวิตประวัติ หม่อมศรีพรหม กฤดากร
- หม่อมศรีพรหม กฤดากร
๙๑. ๘๐ ปี ในชีวิตข้าพเจ้า - กัญจนาคพันธ์

จ. ศาสนา ปรัชญา

๙๒. พระประวัติศาตร์เจ้า-สมเด็จพระมหาสมณ-
เจ้ากรมพระประมัญชิตยนิโรธ
๙๓. พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน
สุชีพ ปุญญานุภาพ
๙๔. ปัญญาวิวัฒน์ - สมัคร บุราวาศ
๙๕. พุทธธรรม - พระธรรมปิฎก
๙๖. อธิปไตยจิตต - พุทธทาสภิกขุ
๙๗. ธรรมชาติ, วิทยาศาสตร์
๙๘. หนังสือแสดงกิจจานุกิจ - เจ้าพระย-
ทิพากรวงศ์
๙๙. แพทยศาสตร์สงเคราะห์ - คณะกรรมการ
แพทย์หลวงในรัชกาลที่ ๕
๑๐๐. ธรรมชาตินานาสถ์ - บุญส่ง เลขะกุล
๑๐๐. ขบวนการแก๊ง - ประยูร จรรยาวัณ